

»Kje pa je tvoj?«

Bojana Špegel

Dandanašnji imamo Slovenci veliko strahov. Strah pred prihodnostjo je med večjimi, saj se žal v naši državi razmere nič kaj ne izboljšujejo. V Šaleški dolini je strah pred prihodnostjo v zadnjem času še večji, saj se marsikdo boji, da se bodo razmere, ki močno vplivajo na življenje v njej, še bistveno poslabšale. Pa pri tem najbrž nismo črnogledi, ampak realni. Človek pač težko gleda skozi rožnata očala, če dnevno spremlja, kaj se dogaja v nekaterih pomembnih šaleških podjetjih. Prav delo pa je še vedno tisto, ki zagotavlja prihodnost. In vsi vemo, da ga je manj, bojimo pa se, da ga bo še manj. V torek smo sicer izvedeli, da **mali delničarji** niso uspeli s pobudo, da gre velenjski premogovnik v stečaj. Včeraj je bilo jasno tudi, da bodo knapi ta mesec dobili plače, ki so še vedno relativno dobre. A ob tem se človek upravičeno vpraša, bo tudi naprej tako?

Kot se upravičeno sprašujejo mladi, ki brez uspeha iščejo delo, kdaj bo tudi zanje posijalo sonce. In če bo sploh posijalo na tej strani Alp. Pogovori z znanci in prijatelji, ki imamo odrasle otroke, večina jih ima diplome, pa tudi magisterije in doktore, so zadnje čase podobni. Je tvoja še v Sloveniji, me sprašujejo. Še. A se bojim, da ne bo več dolgo. Ker si je že skušala delo v tujini, ve, da biti »gastarbajter« ni lahko. A prave prihodnosti v dolini ne vidi, tudi v Sloveniji ne, ker ve, da bo zanjo zelo težko dobila priložnost. Sledi vprašanje: »Kaj pa tvoj, kje je?« Zadnje čase je vse pogostejši odgovor: »V tujini.« Nemčija, Skandinavija, Anglija, Kanada, Avstralija. To so države, ki jih

bodo v bodoče obiskovali moji znanci in prijatelji, ker tam delajo njihovi otroci. Pa ne samo zato, ker so ambiciozni in niso bili več pripravljivi in v negotovih delovnih razmerjih, ki so pretežno izkoriščevalska. Ne samo zato, ker so za svoje delo, za razliko od mnogih redno zaposlenih v istih podjetjih in ustanovah, za katere so delali začasno, po pogodbi dobivali nižje plačilo, delali so veliko več. Predvsem zato,

ker dobro vedo, da se razmere ne bodo kaj kmalu spremenile. Ena od znank mi je v soboto potožila. »Letos prvič po dolgih letih ne bom postavila novoletne jelke. Imava tri otroke, pa so vsi trije v tujini. Zakaj bi jo potem postavljala, ni več pravega veselja.« Če srečam koga, ki ima otroka, ki ima delo, nehote vprašam, kdo mu ga je »zrihtal«. Ker je brez zvez težko priti do dela, četudi le začasnega. Žal pa imajo tudi zveze le še redki. Še pri študentskem delu ne zaležejo več, ker je tudi tega vse manj. In ga bo, ko ga dodatno obdavčijo, še manj. Morda bo pa potem na drugi strani več možnosti za zaposlitve mladih, vsaj za določen čas. Ker je to bolje kot nič. Ker delo še vedno pomeni svobodo, neodvisnost. Ker delo pogosto pomeni srečo. Veliko srečo. In ker brezdelje ubija, pri mladih krepi občutek nesposobnosti, to pa pogosto vodi v depresijo.

Jezna sem na državo, ki vse, kar sem zapisala, ve. Ukrepa pa ne. Naveličana sem napovedi, kaj vse se bo spremenilo, kako bodo mladim vsi dali več priložnosti. Predolgo jih poslušam. Spremeni pa se bore malo. Mnogim, ki so med iskanjem dela prestopili trideseto leto starosti, se piše še slabše. Padli so v skupino, ki niti v aktivno politiko zaposlovanja ne sodi več. Torej za njih delodajalci, če jih zaposlijo, ne dobijo državnih subvencij. In skrbi me, kaj nam bo ostalo, če bodo mladi, ambiciozni, polni znanja, še naprej odhajali? Še huje pa, če bodo ždeli doma. Brrr ... Tudi zato se bojim prihodnosti, skoraj tako kot Slovenci, ki so v preteklih dneh občutili moč podivjanih voda, potem pa od predsednika računskega sodišča izvedeli, da mnogim ne bi bilo treba trpeti. Če bi dobro plačani politiki, ministri, v preteklosti opravili svoje delo, bi bila protipoplavna varnost države danes veliko boljša, trpljenja ljudi pa veliko manj. To vsi vidimo, ker si pred podobami poplavljenih pokrajin nihče ne zatiska oči. Tudi mediji ne. Pred prihodnostjo, tako mladih kot vseh nas, pa si jo še vedno. Hote ali nehote, iz neznanja ali nesposobnosti. Skoraj nepomembno. Za nas pa je vse enako hudo. ■